

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера
 За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера а на по године 6 перпера.
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
 Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
 Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25. пр.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Д-р Иво Јовић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог нашег Министра Правде, Заступника нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова постављамо:

за члана обласног суда у Никшићу, са годишњом платом од 1920 перпера Вукашина Вукашиновића, досадашњег секретара друге класе Великог Суда, по потреби службе; и

за секретара друге класе Великог Суда, са годишњом платом од 1920 перпера, Новака В. Ковачевића, сврш. правника.

Наш Министар Правде, Заступник нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, нека изврши овај указ.

Цетиње, 16. новембра 1911. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
 Заступник Министра Просвјете и
 Црквенијех Послова,
 Мило Дожић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог нашег Министра Правде, Заступника нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, постављамо:

у Великог Суда:

за писара друге класе: Јована Ђурашковића, досадашњег писара обласног суда, са годишњом платом од 1200 перпера;

у Обласном Суду на Цетињу:

за секретара: Стева Мартиновића, секретара истог суда, са годишњом платом од 1560 перпера;

за писаре: Сава Кељевића, писара истог суда, са годишњом платом од 1200 перпера; и Богдана Иванишевића, досадашњег практиканта обласног суда, са годишњом платом од 1000 перпера;

у Обласном Суду у Подгорици:

за секретаре: Шпира Радовића, секретара истог суда, са годишњом платом од 1560 перпера, и Рада Марића, досадашњег вршиоца дужности секретара обласног суда у Бару, са годишњом платом од 1440 перпера;

за писаре: Зарију Поповића, Саву Рачковића, Живка Јовићевића и Максима Мандића, писаре истог суда, са годишњим платама од по 1200 перпера;

у Обласном Суду у Никшићу:

за секретара: Зека Мартиновића, вршиоца дужности секретара истог суда, са годишњом платом од 1440 перпера;

за писаре: Сава Радоњића и Вукосава Станковића, писаре истог суда, са годишњим платама од по 1200 перпера;

у Обласном Суду у Колашину:

за писаре: Перишу Машковића, Божићу Кујовића и Милету Булатовића, писаре истог суда, са годишњим платама од по 1200 перпера;

у Обласном Суду у Бару:

за секретара: Бола Ђурковића, вршиоца дужности секретара истог суда, са годишњом платом од 1440 перпера;

за писаре: Радосава Ј. Реџића, досадашњег секретара општинског суда, и Митра В. Вукотића, практиканта истог суда, са годишњим платама од по 1000 перпера;

у Обласном Суду на Андријевици:

за секретара: Милију Вуисића, секретара истог суда, са годишњом платом од 1560 перпера;

за писара: Јова Добричанина, бив. писара капетанског суда, са годишњом платом од 1000 перпера;

у Обласном Суду у Шавнику:

за писаре: Петра Поповића, писара истог суда, са годишњом платом од 1200 перпера, и Лакића Н. Јанкетића,

практиканта обласног суда, са годишњом платом од 1000 перпера.

у Управи Централног Казненог Завода у Подгорици:

за писара: Шака Ђ. Лекића, писара исте управе, са годишњом платом од 1200 перпера.

Наш Министар Правде, Заступник нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, нека изврши овај указ.

Цетиње, 16. новембра 1911. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
 Заступник Министра Просвјете и
 Црквенијех Послова,
 Мило Дожић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог нашег Министра Војног ријешили смо и рјешавамо:

да се пјешадијски командир Богић Радовић, по својој молби, разријешити од дужности команданта Мартинићско-Брајовићског баталиона и ослободити сталне службе у војсци с губитком права на примање плате и пензије и остајући с истим чином, под обавезом према чл. 9. Закона о Устројству војске.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. новембра 1911. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
 Бригадир сердар Ј. Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог нашег Министра Војног постављамо:

за вршиоца дужности команданта Мартинићско-Брајовићског баталиона поткомандира Новака Јововића.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. новембра 1911. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
 Бригадир сердар Ј. Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог нашег Министра Војног ријешили смо и рјешавамо:

да се командир Милован Матов Радовић, по својој молби, ослободити сталне службе у војсци, с губитком права на примање плате и пензије и остајући с истим чином, под обавезом према чл. 9. Закона о Устројству војске.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. новембра 1911. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
 Бригадир сердар Ј. Вукотић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Прошлог четвртка овдашњи француски посланик г. Гандракс давао је у посланству ручак у част Њихових Краљ. Височанстава Књаза Нашљедника и Књагиње Нашљеднице. На овом ручку било је позван и Њ. Краљ. В. Књаз Петар и многи чланови овдашњег дипломатског кора с г-ђама.

— Овдашњи бугарски посланик г. др. Н. Колушев давао је у су-

боту у посланству свечан ручак, на коме су били Њихова Краљ. Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедница, Књаз Мирко и Књагиња Наталија и Књаз Петар, као и многи чланови овдашњег дипломатског кора. По ручку су били позвани и многи наши државни великодостојници и чланови дипломатског кора с г-ђама.

— Над овдашњим аустро-угарским послаником г. бароном Гизлом од Гизлингена извршена је тешка операција у бубрежуму у Берлину, која је срећно испала. Поводом тога Њено Величанство Краљица упутила је г-ђи бароници Гизл телеграфску честитку, што су учинили и остали чланови Краљевске Породице, као год и многи наши великодостојници и чланови овдашњег дипломатског кора. Исто тако у капели овдашњег аустро-угарског посланства тим поводом било је благодарење.

— Њ. Краљ. Височанство Књаз Петар провео је три дана у лову на Скадарском Језеру, одакле се у четвртак у вече на Цетиње повратио.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Српска Књижевна Задруга. Најновије коло Српске Књижевне Задруге садржи ове књиге: „Напуљска шетња“, од М. Павловића, „Пјесме“ Алексе Шантића, „Тартарен Тарасконац“, превод с француског од Душана Ђокића, „Из старе српске књижевности“, превео и саставио Миливоје Башић, „Поп Ђира и поп Спира“ од Стевана Сремца, „Тито Дорчић“ од Ђенеслава Новака, „Споменица Доситеја Обрадовића“ и „Учитељева писма“, од М. Ст. Недељковића.

Нова Новаковићева књига. Изаšla је у лијепом издању нова књига г. Стојана Новаковића „Двадесет година уставне политике у Србији 1883—1903“. У књизи су историјско-мемоарске записке к томе времену и к постану и практиковању устава од 1888. и 1901. године. Писац у толико улази у причање догађаја поминутог времена у колико се они тичу уставног питања, или у колико на њутицаја имају. Тим начином помиње се уставни предлог напредњачке владе пок. М. С. Пироћанца од 1883., разводна распра краља Милана и краљице Наталије и усљед ње устав од 1888., потом абдикација краља Милана с посебним погодбама о личним правима његовим. Борба о тим личним правима непрестано је додиривала и устав и вршење његово. У први мах били су јачи намјесништво и скупштина, те се с тога борба сврши прогонством краљице Наталије из Србије, отказом краља Милана од својих грађанских и родитељских права изаконом о његовом изласку из Србије. Међутим поводом смрти трећег намјесника, генерала К. С. Протића (1892.), краљ Милан отвара опет политичку борбу у Србији. Први му је чин те борбе збачење намјесништва и проглашење владе још непунулетног краља Александра (1. априла 1893.) помоћу радикалне владе, а до тог, повратком својим у Србију и помоћу конзервативне владе, обустава устава од 1888. и повраћај онога од 1869. године. Повратком краља Милана отвара се пут и краљице Наталије. Тим се отвара нов начин борбе завађених краљевских супружника преко српских партија све до женидбе краља Александра (1901.) и до смрти краља Милана. У тим приликама краљ Александар се одлучује да расправи уставно питање, дајући земљи устав од 1901. године, у коме је власт законодавна организована у два дома, у Народној Скупштини и у Сенату. С новом уставном владавином повраћа се и влада радикалне странке, која у тај посао улази поцијепана. Нешто несрећом Краљевом женидбом, нешто политичким расцепој већине, борба се за-

Претплата се шаље поштом ском упућеницом непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељку Рамада, новићу, к. п. агенту у Котор. Доноси се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају. Огласи се шаљу администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више.

мршује и огорчава све више, док се, на посљетку, не сврши официјерском завјером 29. маја 1903. смрћу краља Александра и повратком устава од 1888. Писац је себи поставио за задатак да се у пријачи својој држи мирног, сасвим стварног излагања, без нападања или одбране, представљајући оно што је било колико допуштају сада приступни извори, е да би читалац сам могао суд скланати. У додатку се излаже текст уставног пројекта владе пок. М. С. Пироћанца од 1883. године, поднесен у оно вријеме краљу Милану, и по том упоредним начином уставни пројект владе Ст. Новаковића од 1896. и устав од 1901. који је посљедњи из онога пројекта ушећен разним промјенама, умјетцима и скраћивањем. Књига је од нарочитог интереса за студију уставног питања у Србији. Штампана је помоћу задужбине И. М. Коларца на финој хартији, лијепим веома читким словима, и износи преко двадесет табака. Цијена јој је 3 динара.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Алкохол и заразне болести.

Познати професор Лајтинен, из Хелсингфорса, показао је својим огледима на животињама и посматрањима на људима, да алкохол снижава способност човјечјег тијела да се противи обољевању заразних болести.

Недавно је објављен занимљив рад Паркинсона, у коме овај научник износи посматрања, која потврђују податке, што их је нашао проф. Лајтинен.

Доктор Паркинсон је изводио своја истраживања на крви. Узео је т. зв. фагоците, т. ј. бијела крвна зрнаца што се налазе у човјечјој крви, подвргао их је утицају разних раствора алкохола, а затим је испитивао како се они понашају према микроорганизмима што се зову стафилококе.

Ну прије свега неколико ријечи о фагоцитима. У крви сваке животиње, а тако исто и човјека, налазе се црвена и бијела крвна зрнаца. Значај бијелих крвних зрнаца је у томе, што она имају, између осталог, задаћу — да разоре свако отровно градиво, свако страво тијело, а према томе и сваковрсне шкољиве микроорганизме израђују, и тако спасавају човјека од заразних болести; због тога се бијела крвна зрнаца и називају фагоцитима. Огледи Паркинсона су докази, да се фагоцити под утицајем алкохола мијењају у своје склопу, а усљед тога показују мању отпорност у борби с микроорганизмима, као што су стафилококе у његовим огледима. То је једна страна утицаја алкохола на крвна зрнаца.

Ево каква је друга страна. Крв само по себи образује нарочита градива, т. зв. „противна тијела“, чија је задаћа — да разруше она отровна градива, што их производе заразни микроорганизми, који доспијевају у крв. Кад се у борби са заразним болестима врше убризгавања разних серума, ради предохране, н. пр. да се предупреди обољевање од дифтерије, колере, чуме и т. д. онда ови серуми у великавају већ отпорности организма. Посматрања др. Паркинсона показала су, да се под утицајем алкохола образује у крви много мање тих „противних тијела“, те стога и крв постане слабија за уништавање заразних отрова, што га израђују заразни микроорганизми, доспјели у крв. Тада човјек лакше оболи од заразних болести. Под утицајем алкохола, који је даван животињама у малим, „умјереним“ количинама, у њих се опажа мања отпорност према заразним микроорганизмима, него ли у животиња, које нису добијале алкохола. Убризгавање предохранљивих серума мало је заштићивало животиње, које су добијале алкохола. Преносећи своја опажања за човјека, Паркинсон вели, да употреба алкохола, чак и умјерених количина, ослабљује моћ отпорности човјечје крви према заразним болестима. Организам који је отрован алкохолом, слабије се одазива и при образгавању серума, а усљед тога за њега је свагда већа опасност да се не разболи од заразних болести.

Одатле се, вели „Вјесник Трезвости“, из кога ово преносимо, може ово закључити:

Данас се у борби са колером, као и многим другим заразним болестима, као н. пр. дифтеријом, чумом и др. предлаже убризгавање предохранљивих серума. За вријеме прошлогодишње епидемије колере употребљавала су таква убризгавања н. пр. у Петрограду у великом размјеру — и она су многе спасавала од колере. Данас се предлажу таква иста убризгавања и против чуме, и од њих су доиста у земљама, гдје је било чуме и гдје су чињена таква убризгавања, видјели велику корист. Ну кад се људи већ користе таквим убризгавањем, нужно је напоменути, да се његова моћ ослабљује алкохолом. Стога не треба да пију алкохолна пића, лица која су употребила убризгивање серума. Ако им се деси да, уз пркос убризгавања предохранљивих серума, оболе од заразних болести, онда треба сами себе да окриве за своју похлупност према алкохолу, а никако пак серуме.

Муве и колера.

Љекари већ одавна говоре народу, да се за вријеме зараза чува мува, јер и оне могу преносити заразне клице. Неки, шта више, мисле, да су баш муве један од најглавнијих узрока ширењу заразних болести. А има их и таквијех, који веле, да је више људи погинуло од мува, него од најопаснијих животиња — н. пр. од отровних змија или шкорпијона; од лавова, тигрова, рисова и т. д.

Ја нећу да идем тако далеко, али сам се морао сагласити са онијима, који веле, да муве доиста играју важну улогу у преношењу зараза; да их се, дакле, ваља чувати. Нарочито су опасне у онијем врстама заразних болести, којима се лица залеже у човјечијим цријевима — као што је то н. пр. случај код врунице (тифа), срдоболје и колере. Падну на самога болесника или на коју од његових ствари; купе се на остатке од његова јела или пића; радо траже његове хракотине и изметине; хране се и на љешинама или на љешинским дјеловима и т. д.: — па том приликом се онда заразе. Или с храном прождру и извјесне количине заразних клица, па их касније у изметинама истурају, или се те клице припију уз ноге, крила, рилице и пипке њихове, па их онда са њих стресају и даље сију. Слете онако заражене на коју здраву особу или какву ствар њезину; траже себи храну на људској храни; упадну у јело и пиће, па је онда ствар готова.

Да то може тако бити; шта више, да то тако по гдјекада и бива, показали су љекари нарочито на колери — и то не само опитом, него и тачним посматрањем на самим болесницима и њиховој околини. Тако је н. пр. још године 1885. један енглески научник (Maddox) покушаја ради хранио муве клицама колере, па их је послје извјесног времена налазио живе и за заразу способне у изметинама и у пљувцима. Касније су Руси (Савченко и Мечников) поновили те исте опите и дошли до истих резултата. Њемачки научних Уфелман (Uffelmann) и Флиге (Flügge) утврдили су опет опитом, да колером вјештачки заражене муве могу заразу пренијети на поједине врсте наше хране — н. пр. млијеко, месо, воће и т. д.

Али не само опитом и вјештачким путем, него и украј самих болесника од колере утврдило се, да се муве клицама те болести заразе, па да онда ту заразу даље разносе. Било је н. пр. много случајева, гдје су љекари хватали муве око болесника од колере, па у њиховим изметинама налазили живих и за заразу способних клица те болести. Тако су н. пр. италијански научници Тицони и Катани (Tizzoni et Cattani) налазили клице колере у цријевима мува, које су ухваћене у болесничким собама, гдје су лежали болесници од колере. За вријеме оне страшне колере у Хамбургу год. 1892. пустио је др. Симондс (Simmonds) намјерно муве у салу, гдје су парали (сецисали) љешине од колере умрлих болесника, створио им згодне прилике да слијећу на цријева тијех љешева, па је послје у њиховим цријевима налазио живих и за заразу способних клица колере. Приликом једне колеричне епидемије у Индији изложио је др. Макре (Macrae) млијеко — тако, да су до њега муве могле ласно доспјети, па је послје у томе млијеку нашао живих и заразних клица колере. А то је тијем прије могуће, што је доказано, да је клице колере у мувином тијелу, а нарочито у њиховим цријевима, дуго држе. Ганон (Ganon) је н. пр. доказао, да клице колере могу 4 дана у мувиним цријевима живјети, а други опет, да се те клице у мувином цријеву могу и множити.

Најпослије има баш тачно и посматраних и ако мањих епидемија колере, које су само тијем начином развиле, што су муве заразу разносиле. Др. Буханан (Buchanan) описује једну епидемију колере, која се јавила у неком казненом заводу у Индији, а која је постала само на тај начин, што су муве заразиле јело ан-

сеника клицама колере. Сличан случај десио се и на Филипинима. Тамо је године 1906. Стронг (Strong) посматрао једно легло колере, које се приметно тиме, што су муве заразиле људску храну. Француски научник Шантмес (Chantemesse) иде у томе тако далеко, да је године 1905. поднио француској медицинској Академији један извјештај, у којему износи своје мишљење, како се колера зими притаји — само зато, што у то доба нема мува, да је разносе.

Према таквијем доказима не може, дакле, бити сумње, да су муве за вријеме колере врло опасни гости — свугдје, гдје има таквијех болесника, њихових ствари и изметина. А кад то утврдимо, онда морамо унапријед страховати, да колера не дође у оне крајеве нашега народа, гдје се и иначе од мува не да живјети.

Д р М.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Сљепило код коња. Свакоме сточару биће познато, да сљепило највише подлежи од свију домаћих животиња — коњ. У главном има четири узрока, који проузрокују код коња очне болести. Први узрок лежи у томе, што су многијем коњушницама високо намјештене јасле, у којима се коњима сијено полаже. У свијема обичним коњушницама стоје јасле тако високо, да коњ мора, кад се усправи и уздигне, да укочи врат, да би могао сијено из јасала дохватити. Услед тога врло се често догађа, да осје и друге разне болњакве и оштре ствари из сијена упадну у око и ту се толико задрже, да их коњ само сузењем не може из ока да истјера. Због тога наступа запаљење, услед чега врло често наступи случај, да се око повриједи и поквари у тој мјери, да коњ или врло мало, као кроз маглу, или ни мало не види. Други узрок лежи у ономе испарењу, које се ствара у коњушници од мокраће, а које је испарење врло оштро и силно; оно чисто нагриза, па, кад упадне у коњушницу још и јача свјетлост — е, онда је још и нешто горе. Развијање тога силног испарања — амонијачног гаса — шкоди и нашим очима и најгори нам сузе, па тако исто шкоди и коњским очима. Коњ је, до душе, врло обзрив, обзривији но сва остала домаћа стока, али опет не тако као човјек. Због те велике обзривости коњ захтијева, да у коњушници буде увијек довољно свјетлости. Ако се у коњушници пропусти свјетлост само са једне стране, она онда дејствује само на једно око, а друго око је мало осјећа, јер је засјењено. Ово неједнако утицање свјетлости шкоди и једном и другом оку. Ако се коњ намјести тако, да буде главом окренут дувару, дакле, закљоњен од свјетлости, што је његовој природи противно, онда, чим се изведе из стаје на поље, на јачу свјетлост, она му заблијешти, а рђаво утиче на његове очи. С тога је најбоље, да коњушница буде тако саграђена, да свјетлост у њу продире одозго тако, да пада на цијелу предњу половину коњскога тијела. Коњушница треба да је увијек свијетла, па и ноћу освјетљена, јер коњ не спада у оне животиње, које би вољно подносиле мрак и помрчину. Може бити, да помрчина годи стоци, која се гоји, али коњима то никако не прија. Због онога испарења мора коњушница имати и довољно одушке за придолажење свежега ваздуха. Али то испарење може се и ослабити или упиштити чистоћом и брижљивом његом. Има коњушница, у којима се ни најмање не осјећа то испарење — смрад. Зато се не употребљује гипс, тресет или зелена галица, него само чистоћа. Ту је и под, тако удешен, да има свој нагиб, да се осока, мокраћа, на њему не задржава нити се у њега упија, већ одлизи из стаје на поље. Трећи и најглавнији узрок сљепила лежи у самој природној саставу коњскога ока. Коњско око стоји под оштрим углом према ноздрвама; зато коњи гледају или виде на све стране далеко више, него што је кадро човјече око да гледа и да види. Да би се запрегнути коњи сачувавали од плашње, од нагле плашње, од предмета, који им долазе у сусрет, направљени су са стране на „оглавама“ наочњаци, који су тако намјештени, да стоје према учима у положају, да се коњи не плаше. Проналазач ових наочњака имао је сигурно у виду људско око, кад их је за коње измишљавао, да им спријечи плашење. За човјека су наочњаци, нарочито кад су очни болесне, врло подесни, а код коња су напротив, врло штетни. Јер никако потребно, да се на оглавама међу коњима наочњаци. Мисли се да многа зла долазе од бог зна чега, а оно, кад се дубље ствар испита, долази од самих тијех наочњака. Од плашења могу се коњи на други начин сачувати, поглавито благим поступањем и привођењем разнијем предметима још у младости. Четврти посљедњи узрок коњ-

ској сљепоћи је — бич. Много се пута из нежње, а често и у љутњи удари, коњ крајем бича по оку, услед чега наступа запаљење, којему је посљедица сљепило. Догађа се то, до душе, и мимо воље и код онијех служитеља, који иначе коње, да не може бити боље чувају и његују. Но не може се ни порећи, да је бијење бичем код неких несавјесних људи ствар обичаја, јер ти људи мисле, да јечам своје дјејство покаже бијењем, и то не само по сапима, него и по глави, те услед таквог „миловања“ јадно створење ударе и по оку, које се поболји, а послје и за навијек затвори. „Т.“

Извоз и увоз у Србији. Министарство финансија у Србији штампало је статистику спољашње трговине Краљевине Србије. По подацима који су ту објављени увоз је у 1910. години био за 11 милиона већи него у претходној години, а извоз за 5 и по милиона.

Највећи дио увоза био је из Њемачке са 35 милиона динара, а извоз у Њемачку долази на друго мјесто послје Турске. У Турску је извезено производа у вриједности 23 и по милиона, а у Њемачку 22 милиона динара.

Послије Њемачке увоз у Србију долази из разних земаља овим редом: Аустро-Угарска са преко 16 милиона, Енглеска са 11 и по милиона, Турска са близу 6 милиона, Италија, Француска и Америка са преко три милиона и т. д.

Према 1909. години увоз је прошле године био већи из ових земаља: из Њемачке за 6.1 милиона динара, из Енглеске за 3.8 милиона, из Италије за 1.3 милиона.

Њемачка показује и у извозу највеће повећање према 1909. години. Извезено је свега за близу 22 милиона динара или 6.2 милиона више него претходне године. Иначе по количини извоза на прво мјесто долази Турска са 23 и по милиона динара.

Послије Турске и Њемачке по величини извоза долазе ове државе редом: Аустро-Угарска, Белгија, Румунија, Бугарска и т. д. Извоз у Румунију, Турску и Бугарску у 1910. години није се стварно појачао, већ је само тако декларован. пошто сва роба упућена низ Дунав или у Солун или у Варну не остаје тамо, већ се даље извози за друге државе.

По вриједности највише је извезено у 1910. години кукуруза, т. ј. за 21 и по милион динара. Послије кукуруза долази пшеница са 12 и по милиона и суве шљиве са 10 и по милиона. Послије ових главних извозних артикала долазе по реду: бакар пречишћен, волови, јечам и пекмез. Свиње долазе тек на доцније мјесто и по вриједности износе свега 1.200.000 динара.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске вијести. Г. д-р Л. Томановић, предсједник Министарског Савета вратио се у недељу у вече са одсуства, које је провео у свом родном мјесту.

Народна Скупштина. Јуче је држан први претходни састанак Народне Скупштине. Посланици су се били окупили у скупштинској дворани, одакле су сви корпоративно пошли у цркву, а по повратку из ње приступило се претходним пословима. Предсједничко мјесто заузео је најстарији посланик по годинама Бећо Влаховић, на чији предлог су изабрана два привремена секретара, Сава Драговић и Раде Радовић. Послије тога посланици су се подијелили на пет одсека, од којих је сваки изабрао по једног члана за верификациони одбор, који се конституисао изабрав за предсједника Јанка Милића. Тада је, према пословнику, предсједничко мјесто заузео Јанко Милић као предсједник верификационог одбора и позвао посланике да предаду своја пуномоћја верификационом одбору ради прегледа. Потом је сједница закључена и идућа ће бити сазвана пошто верификациони одбор прегледа посланичка пуномоћја и спреми извјештај о томе.

Благодарење у Институту. У овдашњем Дјевојачком Институту поводом рођендана руске царице Марије Феодоровне у понедељак прије подне била је служба божја са благодарењем, којој су присуствовали овдашњи руски посланик г. Арсенијев с г-ђом, бугарски посланик г. д-р Н. Колушев, министар правде и заступник министра просвете г. Мило Дожић, сви руски официри и све бивше ученице овог Института. Том приликом су у сали пред гостима ученице отијевале црногорску и руску химну у част високе слављенице.

Из Кр. Позоришта. У недјељу су Њихова Величанства Краљ и Краљица и Њено Краљ. Височанство Књагињица Вјера извођели присуствовати представи. Играла се „Отаџбина“, одлична драма францускога pjesника Сардуа. Колико је било интересовање узвишених Посјетилаца види се по том, што су извођели остали за све вријеме представе, која је трајала до пред поноћ. Игра глумаца је

не само нашла одушевљена одзива и публици, већ су и високи Посјетиоци више пута давали знаке допадања. Сваком истакнутијем мјесту, у ком се огледа јуначко родољубље потиштених Фламанаца против тиранских Шпанаца, одобравао је сам узвишени Господар, који најбоље осјећа и зна цијенити pjesничку ријеч слободе и родољубља. Излазећи из позоришта, Његово је Величанство најмилијостије извођело основити привременог управника позоришта г. Пера Богдановића, и изјавити му да Га је игра савијем задовољила.

Стенографи. И ове године дошла су два стенографа из Србије на рад у нашу Народну Скупштину. И један, г. Љубиша Лукић, секретар суда, и други, г. Момчило К. Радовановић, адвокат, били су и прошле године у посљедњем засједању Н. Скупштине.

Колера. Најновије вијести о колери веома су утјешљиве, јер се из њих види, да је стање народног здравља пошло на боље. Као што нам из Подгорице јављају, пријетила је озбиљна опасност, да се ова опака зараза рашири у вароши, али је она срећно избјегнута, захваљујући заузимању и енергији санитетских и грађанских власти. Исто тако нас извјештавају да се колера почела губити и у Зети, гдје је до сад највише размјере била узела. У опште се може рећи, да је кренула на боље и да није далеко вријеме кад ће бити колера из наше земље коначно истребљена. Бечки стручњаци остали су и надаље у нашој земљи.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 12. новембра. — Тврди се, да ће министар војни и министар морине отпутовати сјутра за Дарданел, гдје ће, као што се говори, извршити извјесне инспекције. — Према једној депеши упућеној јерменском патријарху, у Дајорбекиру су учињени испадни против Јермена. Приликом тога испада од стране Турака било је и пуцања из пушака, којом је приликом један Јерменин убијен. Велика узрујаност влада у читавом вилајету.

Цариград, 13. новембра. — Влада предузима мјере за одбрану мјеста, која су изложена нападу. Топови су послати у Смирну и у Деде Агачу.

Хришћанско становништво острва Киоса вјежба се сваког дана по два сата. Много веће се мјере предузете у Дарданелу, гдје је концентрисана војска.

— Инглески је посланик конферисао готово два сата са Министром Иностраних Дјела. Томе њиховом дугом конферисању придају велику важност, јер се, изгледа, тиче скорог напада Италије на Дарданеле. Мисли се, да ће велике силе учинити корак у Риму и предочити италијанској влади, да би блокада Дарданела нанијела велику штету међународној трговини.

Рим, 14. новембра. — Агенција Стефани јавља да су све италијанске трупе отпочеле јутрос продирање напријед и да је то продирање успјешно извршено, јер се непријатељ непрестано повлачи са његових утврђених позиција.

Париз, 14. новембра. — Агенција Хавас саопштава, да је јуче генерал Фругони издао заповијест да се иде напријед до на тврђаву „Мерзи“. Тврђава Мерзи би заузета, а на десној страни одјељење пјешадије ушло је у крваву борбу са турским трупама.

Рим, 14. новембра. — Агенција Стефани јавља, да је јуче био близу Дерна веома жесток бој са непријатељима, који су се налазили у великом броју. Битка је трајала од 9 часова изјутра па до 5 послје подне. Напосљетку Арапи и Турци морадоше се повући, претрпавши велике губитке. У том окршају, каже Агенција, Италијани су имали 12 мртвих и 50 рањених.

Цариград, 14. новембра. — Према саопштењу „Икдама“, инглески је посланик изјавио министру иностраних дјела, да би блокирање Дарданела оштетило много инглеску трговину и да би довела у врло тежак положај велесиле, потписнице лондонског уговора од 1871. г.

Цариград, 15. новембра. — Енвер-беј упутио је министру војном телеграм, у ком каже да су Турци и Арапи за вријеме напада од њине стране, који трају има већ 15 дана, око Дерне поубијали 200 Италијана и отели им велику количину оружја, муниције и хаљина. За вријеме потоње борбе 14. ов. м. Турци и Арапи имали су 7 мртвих.

Рим, 15. новембра. — Агенција Стефани јавља да је битка јуче-рашња била очајна. Италијанске су трупе морале заузимати стопу по стопу земљишта док су заузеле село Хеми и тврђавицу Мерзи и тако отјерали непријатеља. Генерал Канева присуствовао је борби и

говори се, да има већи број заробљених Турака и Арапа.

Цариград, 15. новембра. — „Икдама“ јавља, да је Порта доставила амбасадорима, да ће Дарданел бити затворен ако италијанска флота покуша да на исти учини напад. — „Сабах“ саопштава, да су Инглеска и Француска усвојиле погледе Русије односно неутралитета Дарданела и да су оне прекјуче учиниле потребне кораке у Риму, изјавивши да оне неће дозволити да се блокирају Дарданели.

Цариград, 15. новембра. — „Икдама“ саопштава, да је јуче руски амбасадор доставио великом везиру одговор италијанске владе који

гласи да је Италија одустала од намјере да нападне Дарданел. Амбасадор је истовремено изјавио пријатељски великом везиру да би требало да Турска приступи преговорима односно Триполиса.

Цариград, 15. новембра. — Према вијестима „Икдама“, борба око Триполиса, која је ту скоро отпочела, још траје. Италијанци су опкољени у вароши, а њин покушај да поново заузму тврђаву Хеми није успио. Италијанци су се од истог натраг повукли претрпивши велике губитке, а међу њима и 80 заробљеника са 4 официра.

Париз, 16. новембра. — Према полузваничним вијестима Францу-

ска се придружила Русији односно посредовања код италијанске владе да се не нападају Дарданели.

Перим, 18. новембра. — Агенција Рајтерова јавља, да је италијанска флота отпочела бомбардовати тврђаву Шенксаид, а такође и Мокку, која је удаљена источно од Перима на 2.000 миља.

Беч, 15. новембра. — Цар је примио јуче послје подне бугарског краља.

Беч, 17. новембра. — Пред овдашњим судом отпочела је јавна расправа Николи Његушу, који је учинио покушај убиства над аустриским министром правде.

Списак странаца приспјелих на Цетиње од 11. до 18. новембра 1911. год.

Гранд Хотел: Карл Херцог, трговац из Пеште; Г. Перица, трговац из Трста; Д. Финци, трговачки путник из Трста; Алекс Маулендер, из С. Ријеке, А. Брод из Беча, трговци; др. Рудолф Шулиц, адвокат из Вилеха; Х. Деди, инжењер из Беча; Љубиша Лукић, секретар суда из Биограда; Ото Хендшеус, инжењер из Диселдорфа; Е. Малценаро, директор из Милана; барон фон дер Ханде, чиновник из Минхена; А. Тирмивичић, трговац из Срива са г-ђом.

Хотел Рајнвајн: Адолф Пека, трговац из Беча; Емануел Краус, трговац из Трста; Станко Лесковић, трговац из Лунијана; Гвидо Пет, машиниста из Милана; Марем Регци, чиновник из Скадра; Рудолф Дунај, зубар из Беча са г-ђом.

Статистика црногорских држављана, који су се повратили из иностранства тецајем мјесеца јула 1911. ППЕГЛЕД ПО ОБЛАСТИМА

Ред. број	ОБЛАСТИ	Број повратних	
		из Америке	из осталих земаља
1	Катунско-ријечка	2	14
2	Зетско-брдска	16	4
3	Никшићска	12	1
4	Морачко-ровачка	7	—
5	Приморско-црмничка	3	17
6	Васојевићска	1	1
У опште		41	37

Број 11850. Из Канцеларије Стат. Одсјека Мин. Унутрашњих Дјела, Цетиње, 9. новембра 1911.

Статистички преглед рада Кр. Великог Суда за 1910. годину

ПАРНИЦЕ	Број дошних парница у 1910. години	Д О Н Е Ш Е Н О								Остало неријешено			
		Пресуда Обл. Суда					Понишених	Р Ј Е Ш Е Њ А			Из 1909. год.	Из 1908. год.	Из ранијих година
		О д о б р е н и х						Жалбена	Коначна	за недосјеђена код Обл. Суда			
		у свему	с дода-тком	са измје-ном	са измје-ном и до-датком								
Грађанске	1337	309	12	44	5	67	93	165	23	430	140	35	
Кривичне	258	100	1	42	2	17	23	104	5	36	—	—	
Свега	1595	409	13	86	7	84	116	269	28	466	140	35	

Број 10457. Из Канцеларије Статистичког Одсјека Краљ. Министар. Унутраш. Дјела 8. октобра 1911. Цетиње.

Цијене производа у главнијим мјестима за мјесец јануар 1911. године

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ																												
		ВУНЕ		МАСТИ				сир	МЕСА СУХА			Меса	Поска	РИБА СУХА				Риба свежа разна	МЕСО СВЈЕЖЕ											
		опране	неопр.	сир	сир	сир	сир		сир	сир	сир			сир	сир	сир	сир		сир	сир	сир	сир	сир	сир						
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А																			
1	Цетиње	1,60	1,20	3,20	2,40	1,20	2,10	2,10	1,32	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	0,96	2,10	2,10	1,20	0,76	2,10									
2	Подгорица	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
3	Ријека	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
4	Данилов-град	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
5	Никшић	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
6	Колашин	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
7	Андријевица	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
8	Бар	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
9	Улцињ	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										
10	Вир-Пазар	2,10	1,60	2,40	2,80	1,60	1,40	1,40	1,40	2,40	2,40	1,20	1,60	1,60	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10										

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА ЈЕДНОМ КИЛОГРАМУ															НА ЈЕДНОМ ЛИТРУ										
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А																
1	Цетиње	2,10	0,68	0,50	1,65	0,30	2,60	1,15	1,60	1,80	0,60	0,50	0,60	0,30	1,40	0,60	0,40	0,50	0,20	0,20	1,20	4,10	0,80	2,80	1,20	0,50	0,60
2	Подгорица	2,10	0,64	0,50	1,20	0,32	1,60	1,10	1,60	1,80	0,60	0,50	0,60	0,30	1,40	0,60	0,40	0,50	0,20	0,20	1,20	4,10	0,80	2,80	1,20	0,50	0,60
3	Ријека	2,10	0,60	0,54	1,20	0,32	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	
4	Данилов-град	1,90	0,72	0,45	1,40	0,51	2,10	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	
5	Никшић	2,10	0,80	0,80	1,40	0,40	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	
6	Колашин	2,10	0,80	0,70	1,60	0,48	1,10	1,20	1,20	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	
7	Андријевица	2,40	0,96	0,64	1,50	0,56	1,10	1,20	1,20	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	
8	Бар	1,80	0,70	0,40	1,20	0,28	1,40	0,80	0,80	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	
9	Улцињ	2,10	0,70	0,43	1,10	0,40	3,10	0,90	0,90	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	
10	Вир-Пазар	2,10	0,74	0,40	1,40	0,32	2,10	1,10	1,10	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	

Број	ВАРОШ	ПРОСЈЕЧНА ЦИЈЕНА НА 100 КИЛОГРАМА															НА 100 КИЛОГРАМА					
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А											
1	Цетиње	26,10	30,10	26,10	24,10	21,10	100	40,10	40,10	80,10	20,10	26,10	30,10	26,10	24,10	21,10	100	40,10	40,10	80,10	20,10	26,10
2	Подгорица	16,10	18,10	16,10	12,10	12,10	20,10	24,10	18,10	5,10	18,10	20,10	16,10	18,10	16,10	12,10	20,10	24,10	18,10	5,10	18,10	
3	Ријека	18,10	26,10	18,10	20,10	20,10	30,10	40,10	11,10	21,10	25,10	11,10	21,10	25,10	11,10	21,10	25,10	11,10	21,10	25,10	11,10	
4	Данилов-град	22,10	25,10	20,10	20,10	20,10	40,10	40,10	10,10	24,10	24,10	10,10	24,10	24,10	10,10	24,10	24,10	10,10	24,10	24,10	10,10	
5	Никшић	20,10	26,10	20,10	20,10	20,10	40,10	40,10	6,10	48,10	60,10	6,10	48,10	60,10	6,10	48,10	60,10	6,10	48,10	60,10	6,10	
6	Колашин	24,10	28,10	24,10	20,10	20,10	40,10	40,10	8,10	48,10	60,10	8,10	48,10	60,10	8,10	48,10	60,10	8,10	48,10	60,10	8,10	
7	Андријевица	17,10	25,10	17,10	20,10	20,10	40,10	40,10	8,10	48,10	60,10	8,10	48,10	60,10	8,10	48,10	60,10	8,10	48,10	60,10	8,10	
8	Бар	22,10	32,10	22,10	20,10	20,10	40,10	40,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	
9	Улцињ	18,10	26,10	18,10	20,10	20,10	40,10	40,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	
10	Вир-Пазар	18,10	26,10	18,10	20,10	20,10	40,10	40,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	36,10	36,10	14,10	

Број	ВАРОШ	ПРОДАЈНА ЦИЈЕНА НА ЈЕДАН КОМАД															НА ЈЕДАН КОМАД									
		У	П	Е	Р	П	Е	Р	И	М	А															
1	Цетиње	150,10	100,10	30,10	200,10	150,10	400,10	100,10	15,10	18,10	14,10	9,10	8,10	1,60	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	25,10	5,10	0,20	2,10	0,40	4,10
2	Подгорица	120,10	98,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	20,10	18,10	14,10	9,10	8,10	1,40	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	21,10	9,10	0,40	2,10	0,40	4,10
3	Ријека	100,10	80,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	15,10	17,10	14,10	9,10	8,10	1,60	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	25,10	5,10	0,60	2,10	0,40	4,10
4	Данилов-град	97,10	97,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	15,10	15,10	12,10	9,10	8,10	1,55	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	25,10	5,10	0,42	2,10	0,40	4,10
5	Никшић	140,10	80,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	30,10	20,10	12,10	9,10	8,10	1,20	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	26,10	12,10	0,40	2,10	0,40	4,10
6	Колашин	70,10	60,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	25,10	19,10	14,10	9,10	8,10	1,27	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	30,10	8,10	0,30	2,10	0,40	4,10
7	Андријевица	108,10	70,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	25,10	19,10	14,10	9,10	8,10	1,27	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	30,10	10,10	0,34	2,10	0,40	4,10
8	Бар	180,10	150,10	50,10	180,10	150,10	400,10	100,10	60,10	20,10	14,10	9,10	8,10	1,20	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	10,10	10,10	1,10	2,10	0,40	4,10
9	Улцињ	125,10	45,10	28,10	200,10	150,10	400,10	100,10	16,10	16,10	14,10	9,10	8,10	1,45	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	28,10	8,10	0,40	2,10	0,40	4,10
10	Вир-Пазар	160,10	150,10	50,10	180,10	150,10	400,10	100,10	40,10	20,10	14,10	9,10	8,10	1,80	3,10	5,10	7,10	12,10	1,10	1,10	25,10	10,10	0,40	2,10	0,40	4,10

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење од 1. јануара 1912 г. издаје под закуп пренос поште дилижанским колима између Бара и Улциња и ставља до знања заинтересованијема, да ће за исти држати у својој канцеларији јавну лицитацију 20. новембра ове године од 10 до 12 сати прије подне. Лицитантима се ставља до знања да се овај пренос издаје под овим условима:

Свакодневно ће путовати двије дилижансе, једна из Бара за Улцињ, а једна из Улциња за Бар, по распореду који буде пошт.-телегр. одјељење издало.

Одјељење ће плаћати подузимачу сваког мјесеца дванајести дио излицитиране годишње субвенције и преко тога уступиће му и приход од подвоза дилижансом, који ће бити по 4 перпера од особе.

Подвозимац биљети издаваће се само код поштанских станица у Бару, Ст. Бару и Улцињу, а приход од истих предаваће се сваког првог и петнајестог од мјесеца подузимачу.

Путници ће имати право носити собом 20. кг. пртљага, од којих 10 бесплатно, а на 10 плаћа по 4 паре од кграма.

Подузимач је обавезан потписати правилник о возњи, који ће бити упућен на то да осигура тачност превоза за пошту и путнике.

Уговор са подузимачем начинити ће се за четири године са отказом од три мјесеца прије истека истога.

Сваки је лицитант дужан положити кауцију 5000 перпера у готовом новцу или 10.000 перпера у непокретности.

Пошт.-телегр. одјељење задржава себи право да и понудиоцу најниже цијене не уступи пренос поште, ако му иста не би била повољна.

Одјељење ће се такође преко надлежних власти најозбиљније бринути да се пут у добром стању одржава.

П. т. број 11483. — Из Поштанско Телеграфског Одјељења Министарства Унутр. Дјела, 21. октобра 1911. на Цетињу. 3,5

НИКОЛАЈЕВСКИ КРАЉЕВСКИ КАДЕТСКИ КОРПУС објављује

НА ЗНАЊЕ

- А) Виђање с кадетима допушта се:
- 1) Родитељима, својти ближњој и старијелима;
 - 2) У неђељне и празничне дане од 10 до 12 сати из јутра;
 - 3) С онијема, који се налазе у болници — свакодневно у исте часове али са дозволом љекара.
- Б) Забрањено је: 1) доносити кадетима штогођ за јело (осим слаткога) и 2) давати им лично новац.
- В) Све што се доноси кадетима оставља се код корпусног вратара, с ознаком, којем је кадегу намијењена ствар.
- Г) Новац се мора давати дежурној официру на признаницу.
- Број 66. Из канцеларије Николајевског Краљевског Кадетског Корпуса 12. новембра 1911 г. Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

При овом Министарству налази се депонована свота од 250 америчанских долара (483 рубље и 2 коп.), коју је цар. руско посланство на Цетињу спровело за уручење некој Спасенији, удови Марлеја Своркана, преминулог 1907 године у Вајомингу (Сјед. Амер. Државама). — Према томе позивају се законити наследници поменутог Своркана, да се било лично, или путем надлежних власти, пријаве са потребним увјерењем о праву наследства, за пријем речене своте, пошто се до сад нијесу могли пронаћи.

Број 9778. Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела, 18. новембра 1911 године Цетиње. 1,1

ОБЈАВА

Дана 11. децембра т. г. одржаће се у канцеларији ове Управе јавна лицитација закупа издавања хране осуђеницима Централног Казненог Завода у Подгорици за 1912. годину.

Закупник је обавезан дати гаранцију у износу од перпера 2000 у готовом новцу или јемству, а у непокретностима 4000 перпера.

Позивају се они који би вољни били лицитирати, да се означеног дана пријаве тачно у 8 сати прије подне.

Уговор и пропис хране ко би желио упознати може их сваког дана за вријеме канцеларијских часова добити на прочитање.

Лицитанти су обавезни, да им се дозволи лицитирати, претходно поднијети Управи гореозначено јемство у готовом новцу, сигурном јемству од стране оних људи које ће Управа као јемце примити, и непокретном имању за које се има поднијети судска исправа да је истог толика вриједност, и да је слободно од залоге.

Број 452. — Из Канцеларије Управе Централног Казненог Завода, 12. новембра 1911. Подгорица. (1—3)

Службени огласи

СУДСКИ ПОЗИВ

Овијем се позива *Костадин (Шуле) Михаилов Ушћумлић* из села *Унча*, у *Планини Пивској*, сада око педесет година стар, који је пошао у иностранство има 26 година и само се један пут јавио из Србије прије 16 година, — да се јави потписатом суду за четири године од дана првог изласка свог позива у званичном листу, ради уређења његових имовинских послова, с којима сада управља одређени старатељ (чл. 665., 666. и 667. Оп. Им. Закона).

Нејави ли се поменути Ушћумлић до означеног дана, суд ће на темељу прописа чл. 679. и 684. Оп. Им. Закона, издати изјаву о његовој смрти и његово имање уручити законитим наследицима.

Бр. 1444. ех 1911. III—1911—3.

Шавник, 5. новембра 1911.

— Краљ. Обласни Суд —

Предсједник

Р. 124, бр. 897, 2,3

Саво Ст. Радуловић.

Приватни огласи

На знање. Стављам до знања, да се у мојој радњи продаје феце (квасац) прве врсте — на мање и више количине.

Цијена: килограм перпера 3-20.

Цетиње. Мато Вујић, трговац.

Р. 28, бр. 917, 1,3

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Павића Љешњака из Колашина, извршиће се 1. марта 1912 год. Виђи оглас у 40. броју „Гласа Црногорца“ од 31. августа 1911 год.

Број 529—IV—1911—144.

Колашин, 1. новембра 1911 год.

Општински Суд,
предсједник
сердар М. Влаховић.

Р. 42, бр. 903, 1,1

ОГЛАС

Износи се на јавну продају кућа Милана Бећковића у вароши Жабљаку, за измир дуга оф. Косте Јамјановића и других дужника.

Кућа је процијенена перп. 1600, а продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, за коју се одређују три рока: 15. новем. 15. децем. и 15. марта 1912 год.

На првом року неће се продати испод процијенене вриједности, на другом хоће ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сви они који имају право прече купње имају се пријавити потписатом суду прије продаје првога рока.

Кућа граничи: од истока школска башта, од југа лице пјаче, од запада кућа Живка Баранина, од сјевера комунална баштина.

Број 1618 263—1910.

У Жабљаку, 5. новем. 1911.

Р. 133, бр. 912, 1,1

— Капетански Суд —
кап. М. Шибалјија.

КЊИЖАРА

Мартиновића и Иванишевића

— ЦЕТИЊЕ —

има за продају — уз најповољније цијене: — *Слике Њ. Кр. Вис. Престолонашљедника. — Највећи избор Календара за 1912. (30 разних врста). — Разне предмете за Божићне дарове.* Р. 29, бр. 915, 1,3

ТРГОВАЧКО ОРИЈЕНТАЛСКО ДРУШТВО

Анонимно Друштво. — Капитал од 3.000.000 франака
у злату потпуно уплаћен.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА РОБУ У БАРУ

Са сопственим стовариштима у слободној луци, агенцијама и стовариштима у Подгорици и у Скадру (Албанија) Комисијони и заступништва:

Агенција Парабродског Друштва

„Пуљије“ у Бару.

Централна Администрација Друштва је у Венецији. Банкарско Одјељење је у Цариграду са додатим Одјељењем робе за Левант (Исток).

П.п.бр.387.23,24

800 ОСАМ СТОТИНА ДОЛАРА 800

„СРПСКО-ЦРНОГОРСКИ САВЕЗ“

у
СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА СЈЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ
са сједиштем у ЧИКАГУ — ИЛИНОИСУ.

Даје наследицима свога умрлога члана	4000	перпера
За потпуну осакатину плаћа	4000	„
За изгубљено пола стопе од обадвије ноге	4000	„
За изгубљене прсте од обадвије руке	4000	„
За изгубљену једну руку (или пак све прсте њене)	3000	„
За изгубљено пола стопе од једне ноге	2000	„
За изгубљено око	2000	„
За умрлог законитог брачног друга — члан-ица прима помоћ	1500	„
За прст палац од руке	750	„
За сваки остали поједини прст	500	„

Српско-Црногорски Савез прима под своје окриље сваког брата Србина и сестру Српкињу, без разлике вјере, с обзиром, на извјесне захтјеве, које сваки онај који жели постати чланом овога Савеза мора испунити.

Препоручује се свој браћи, која долазе овамо, да ступају у *Српско-Црногорски Савез*, гдје ће наћи братску помоћ у свакој нужди и невољи. Познато је свакоме у домовини нашој, колико је сиротињских суза овај наш *Српско-Црногорски Савез* отрог.

Српско-Црногорски Савез има своје одјеле по свима већим мјестима Америке, те сваки онај, који је члан његов, не може пострадати од разних шарлатана, са којима ова земља обилује.

Обратите се из домовине за све потребито, *Српско-Црногорски Савез* радо ће Вам бити на услузи.

Адреса Главне Управе Српско-Црногорски Савез у Сједињеним Држ. Америке:

Енглески: *Servian Montenegrin Alliance of United States of America*

134. E. Van. Buren str.

Chicago Ill. U. S. of America.

П. п. бр. 834, 16,18

Управник потпуно вичан дуплом књиговодству и билансирању, са знањем њемачког и талијанског, или француског језика, потребан је потписатоме Друштву. Понуде са документима и назначењем плате и осталих услова примају се до закључно 20. децембра о. г.

УПРАВА

Никшићког Трг. Акционарског Друштва — Никшић.

П. п. бр. 918, 1,1

Без конкуренције обављам по жељи рад око зуба и мијењам по умјереној цијени исте. Мој досадашњи рад, најбоља је препорука. Примане, стан Иване Никичине, — Цетиње, Катун, улица.

С поштовањем,
Евр. Калуђеровић
зуб. љекар.

Р. 32, бр. 208, 1,2

ОБЈАВА Овим позивам све моје дужнике, који ми дугују, а рок исплате прошао, да ми исплате рачун до 1. фебруара 1912 год., — неисплатели, предају их суду.

Колашин, 12. новембра 1911.

Р. 34, бр. 907, 1,3

Ристо Николајевић
обућар.

БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти и погребна нашег никад незаборављеног сина, брата, мужа и оца

† Милоша Вукова Свјетлоће

који се 1. ов. мј., у 60 год. својег живота, после дугог боловања пресели у вјечност, а 2. истог би предан матери земљи, дужни смо овим путем топло благодарити: свештеницима: парохискром Ђурашковићу и члану Консistorије Вукићу, који над покојником опјело извршише; д-р Перацићу и Матановићу, који се својски заузеше да драгог нам покојника од смрти отргну; браћи Добрићанима; пријатељима: Цетињанима, Угњанима, Цеклињанима са горњег Цеклина, из Метериза Љуботињанима и Боковљанима, који нашег покојника онако дијвно оплакаше и до вјечне куће испратише.

Добрско-село, новембра 1911.
Ожалошћени: мајка **Маре**; брат **Лука**; супруга **Стана**; синови: **Илија**, **Нико**, **Митар**; кћер **Паве**; снахе: **Милица**, **Љубица** и **Маше** са осталом родбином.

Р. 124, бр. 913, 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти и погребна нашег никад незаборављеног брата и оца

барјактара

† Мића Крцетина Свјетлоће

који се 3. ов. мј. у 69. год., пресели у вјечност, после дужег боловања, сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити нашу топлу благодарност:

Свештенику **Ник**у **Мартиновићу**, који је над покојником опјело извршио и врло дирљивим се говором са њим опростио; потпоруцику **Радоици** **Мијушковићу**, и подручној му чети, који су спроводу присуствовали; браћи **Добрићанима**, грађанима града **Никшића** и свијема из простране околине **Никшићске**, који у великом броју нашег драгог покојника до његове вјечне куће испратише.

Никшић, **Драгова** **Лука**, новембра 1911.

Ожалошћени: браћа: **Стеван** и **Преле**; син барјактар **Периша**; са осталом породицом.

Р. 112, бр. 419, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском туге и жалости, која нас задесила раном смрћу нашег предрагог и незаборављеног оца, брата и стрица

† Илије Ивова Живановића

који 2. новембра ове године, у 44. години свога живота, а после 11-дневног боловања, остави нас уцвијељене и ненадном смрћу испусти своју племениту душу, — те не можемо пропустити, а да овим путем не изјавимо нашу најтоплију благодарност:

в. д. команданта бригаде г. ком. **Јовану** **Пламенцу**; арт. кап. г. **Петру** **Мартиновићу**; командиру у пенсији г. **Павлу** **Пламенцу**; г. оф. **Томану** **Зецу**; в. д. начелника Министарства правде г. **Милу** **Пламенцу**; пошт. чиновнику г. **Марку** **Шоћу**; управнику цетињске станице г. **Милу** **Вукмировићу**; г. **Блажу** **Маркушу**; секретару I-ве класе Мин. просвјете г. **Марку** **Вукосавовићу**; г. **попу** **Јовану** **Вујановићу**; г. кап. **Мићу** **Ивовићу**; управнику царинарнице г. **Душану** **Пламенцу**; писару обл. управе у Бару г. **Блажу** **Пламенцу**; телеграфистима: г. **Милу** **Гажевићу** и г. **Љубу** **Клисићу**; г. **Николу** **Клисићу** богослову; г. **Љубу** **Јоветићу**; г. **Васу** **Лековићу** и г. **Ник**у **Ушћумлићу** — свима на искрена телеграфска саучешћа.

Хвала на дирљива писмена саучешћа: арт. кап. г-ну **Јоку** **Мартиновићу**; г. **Душану** **Лековићу** писару.

Хвала г. г. свештеницима: **Саву** **Клисићу**, **Луки** **Вукосавовићу**, **Ђуру** **Клисићу** и **Марку** **Пламенцу**, који над покојником опјело извршише и матери га земља предаше.

Хвала мјесном љекару г. **Марулису**, који непожали труда, да покојника истргне из чељустисмрти.

Хвала г. учитељу **Пајевићу**, који са ђацима спровод увелича.

Братска и пријатељска хвала: **Сотонићима**, **Глуходољанима**, **Лимљанима**, **Сечанима**, **Вранинашима**, браћи **Годињанима**, а доживотна благодарност браћи **Бољевићима**, који на глас смрти похиташе и ожалише нашег драгог покојника до вјечне куће испратише.

Поновно сијема хвала, који ма којим путем узеше учешћа у овој нашој превеликој жалости.

Бољевићи, новембра 1911 год.

Ожалошћени: супруга **Велика**; син **Велимир**; кћери: **Љубица** и **Славка**; браћа: **Мило**, **Филип**, **Перо** и **Нико**; братучеди: **Јоко**, **Мило**, **Јошо**, **Павле** и **Томо**; синови: **Јошо**, **Ђуро**, **Љубомир**, **Саво**, **Божо** **Митар** и **Лука** — **Живановићи**.

Р. 309, бр. 904, 1,1